

تأیید اعضای هیات داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیئت داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم سمیه خزاعی مسک تحت عنوان: خلاقیت در طراحی پوستر (با تأکید بر تصویرسازی) - پروژه عملی: «طراحی پوستر فرهنگی اجتماعی» را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آنرا برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کنند.

امضاء	رتبه علمی	نام و نام خانوادگی	اعضای هیات داوران
	استادیار	دکتر محمد فدوی	۱- استاد راهنما
	دانشیار	دکتر محمد خزاعی	۲- استاد مشاور
	مربی	علی اکبر شریفی	۳- استاد ناظر
	مربی	محمد رضا دوست محمدی	۴- استاد ناظر
	مربی	علی اکبر شریفی	۵- نماینده تحصیلات تکمیلی

آیین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهشهای علمی دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهشهای علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرحهای تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده ۱- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده ۲- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده ۳- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین نامه های مصوب انجام شود.

ماده ۴- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرحهای تحقیقاتی دانشگاه باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده ۵- این آیین‌نامه در ۵ ماده و یک تبصره در تاریخ ۸۷/۴/۱ شورای پژوهشی و در تاریخ ۸۷/۴/۲۳ در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ ۸۷/۷/۱۵ شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

«اینجانب سمیه خزاعی مسک دانشجوی رشته ارتباط تصویری ورودی سال تحصیلی ۱۳۸۷ مقطع کارشناسی ارشد دانشکده هنر متعهد می شوم کلیه نکات مندرج در آئین نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی دانشگاه تربیت مدرس را در انتشار یافته های علمی مستخرج از پایان نامه / رساله تحصیلی خود رعایت نمایم. در صورت تخلف از مفاد آئین نامه فوق الاشعار به دانشگاه وکالت و نمایندگی می دهم که از طرف اینجانب نسبت به لغو امتیاز اختراع بنام بنده و یا هر گونه امتیاز دیگر و تغییر آن به نام دانشگاه اقدام نماید. ضمناً نسبت به جبران فوری ضرر و زیان حاصله بر اساس برآورد دانشگاه اقدام خواهم نمود و بدینوسیله حق هر گونه اعتراض را از خود سلب نمودم»

امضا:

تاریخ: ۸۹/۱۲/۱۷

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین بخشی از فعالیتهای علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی دانشگاه» اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده در رشته **ارتباط تصویری**

است که در سال **۸۹/۱۲/۱۷** در دانشکده **هنر** دانشگاه **تربیت مدرس** به راهنمایی

جناب آقای دکتر **سید محمد فدوی**، مشاوره جناب آقای دکتر **محمد خزایی** از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

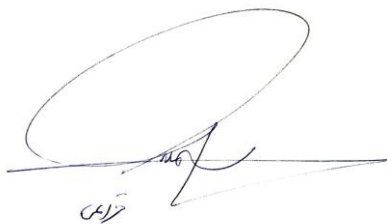
ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تامین نماید.

ماده ۶: اینجانب **سمیه خزاعی مسک** دانشجوی رشته **ارتباط تصویری** مقطع **کارشناسی ارشد**

تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضا: ۸۹/۱۲/۱۷

دانشکده هنر و معماری
پایان نامه دوره کارشناسی ارشد ارتباط تصویری

خلاقیت در طراحی پوستر با تاکید بر تصویرسازی

پروژه عملی: طراحی پوسترهای فرهنگی، اجتماعی

سمیه خزاعی مسک

استاد راهنما:

دکتر سیدمحمد فدوی

استاد مشاور:

دکتر محمد خزایی

اکنون این پایان نامه تقدیم به

مادر فداکار و مهربانم که در طول زندگی، عاشقانه و بی‌مدعا پرورشم داد و در مسیر ترقی، تکامل و تصمیم از هیچ تلاشی دریغ نکرد و با صبر و شکیبایی زمینه پیشرفتم را فراهم نمود.
و تقدیم به روح آسمانی پدرم که همیشه برای من زنده است و حرف‌هایش همچنان راهنمای راهم است.

تقدیم به خواهران و برادرانم که مرا در ناامیدی‌ها، امیدوار و در پیروزی‌ها، شادیم را دو چندان کردند و افق‌های بلندتری را نشانم دادند.

تشکر و قدردانی

با ادب و احترام به پیشگاه اساتید محترم جناب آقای دکتر سید محمد فدوی و جناب آقای دکتر محمد خزایی که در زمان تدوین پایان‌نامه حاضر از ارشاد و راهنمای‌های این بزرگواران بسیار بهره‌مند گردیدم. با تاسی به سخن مولای متقیان علی (ع) که می‌فرمایند: « من علمنی حرفاً فقد صیرنی عبداً » بر خود فرض می‌دانم تا خالصانه‌ترین سلام و خاضعانه‌ترین درود را به گرامیان تقدیم کنم و بزرگترین آرزوها را از خداوند منان برای آنان خواهانم و براین توفیق خدا را شاکرم.

و همچنین از راهنمایی‌های دلسوزانه‌ی جناب آقای محمدرضا دوست محمدی که مرا بسیار یاری رساندند، سپاسگزارم.

در پایان از تمامی دوستانی که بسیار مرا در فرازها و نشیب‌ها همراهی کردند، تشکر و قدردانی می‌کنم و برای تمامی آن‌ها سر بلندی و سرفرازی را از خداوند عالم خواهانم.

چکیده

پوستر با توجه به قدمتی که در اطلاع‌رسانی و ارائه پیام تصویری به مخاطب دارد، به‌عنوان مهمترین و بهترین ابزار برای انتقال خلاق پیام بر روی کاغذ، بسیار مورد توجه افراد قرار گرفته‌است. عواملی در بیان خلاق و ارائه هرچه ماندگارتر پیام در پوستر موثر می‌باشند که توجه به این عوامل در موفقیت و عدم موفقیت پوستر سهیم هستند. با نظر به اینکه قطع پوستر به‌طور معمول بسیار بزرگ نمی‌باشد و بیننده زمان زیادی را صرف مطالعه آن نمی‌کند، پیام باید به‌صورتی درون پوستر جای بگیرد که مخاطب بتواند از فاصله نه چندان دور و در نخستین نگاه، موضوع پوستر را درک کرده و با نزدیک شدن به آن اطلاعات کامل‌تری را به‌دست آورد. با توجه به ماهیت پوستر، پیام بهتر است کوتاه، صریح، واضح و گویا به نمایش گذاشته شود. این امر نیازمند فکری خلاق و پویا است تا پیام را در کوتاه‌ترین زمان ممکن به مخاطب القا کند و بیشترین تاثیر را داشته باشد.

بررسی تعدادی از پوسترهایی که با تصویرسازی کار شده‌اند، این نکته را نشان می‌دهد که توجه به زیبایی به تنهایی نمی‌تواند در موفقیت پوستر موثر باشد؛ بلکه، زیبایی در کنار خلاقیت - داشتن فکر نو و جدید، به‌عنوان نقطه ثقل - در پوستر می‌تواند علاوه بر انتقال پیام، تصویری ماندگار و تاثیرگذار در ذهن مخاطب بسازد. ماندگاری پیام و لذت‌بردن از پوستر نشان‌دهنده خلاق بودن آن است. در سال‌های اخیر تکنیک‌ها و روش‌های جدیدی که در تصویرسازی ایجاد شده این هنر را به ابزاری قوی و نیرومند جهت استفاده در طراحی پوستر تبدیل کرده است.

در مقوله نمادگرایی در پوستر، بهره گرفتن از نمادها و نشانه‌ها یکی از روش‌های ایجاد اثر خلاق است. استفاده صحیح از نمادها منوط است به شناخت فرهنگ‌ها و سنت‌ها که این امر میسر نخواهد شد، مگر با داشتن آگاهی و احاطه بر موضوع. آگاهی از موضوع و مبانی پوسترسازی از ارکان لازم برای ایجاد اثر خلاق است که در صورت عدم آگاهی پوستر خلق شده نه تنها پیام را منتقل نمی‌کند بلکه پیام را از هدف اصلی خود دور می‌سازد.

کلید واژه‌ها: خلاقیت، تصویرسازی، پوستر خلاق، تفکر خلاق

مقدمه و کلیات تحقیق..... ۱

فصل اول: خلاقیت

۱-۲ خلاقیت چیست؟..... ۸

۱-۳ ماهیت خلاقیت..... ۱۰

۱-۵ خلاقیت از دید روانشناسان..... ۱۲

۱-۶ رویکرد شناختی..... ۱۴

۱-۷ ابعاد تفکر..... ۱۴

۱-۸ فرایند خلاقیت..... ۱۶

۱-۹ آفرینشگری و ابداع..... ۱۸

۱-۱۰ مناسبت در آفرینشگری..... ۱۹

۱-۱۱ تفکر خلاق و غیر خلاق..... ۱۹

۱-۱۲ رابطه خلاقیت و هوش فردی..... ۲۰

۱-۱۳ چگونه ذهن برای داشتن فکر خلاق آماده می‌شود..... ۲۲

۱-۱۴ ویژگی‌های فرد خلاق..... ۲۲

۱-۱۴-۱ ویژگی‌های افراد خلاق..... ۲۵

۱-۱۵ مراحل خلاقیت (کنش آفرینش)..... ۲۸

۱-۱۵-۳ الهام..... ۲۹

۱-۱۵-۴ اثبات..... ۳۰

- ۱۶-۱ شرایط آفرینشگری..... ۳۰
- ۱-۱۶-۱ پذیرندگی..... ۳۰
- ۲-۱۶-۱ استغراق..... ۳۱
- ۳-۱۶-۱ تعهد و پس نشینی..... ۳۱
- ۴-۱۶-۱ تخیل و داوری..... ۳۲
- ۵-۱۶-۱ استفهام..... ۳۲
- ۶-۱۶-۱ بهره‌گیری از اشتباهات..... ۳۲
- ۷-۱۶-۱ تصادفات..... ۳۳
- ۸-۱۶-۱ تابعیت از اثر خلاق:..... ۳۳
- ۱۷-۱ خلاقیت از دید والاس..... ۳۳
- ۱۸-۱ روش‌شناسی خلاقیت (متدهای خلاقیت)..... ۳۵
- ۱-۱۸-۱ ایده‌های نو..... ۳۵
- ۲-۱۸-۱ راهبرد دوباره پیوند و تلفیق..... ۳۵
- ۳-۱۸-۱ راهبرد دگرگونی تحول..... ۳۵
- ۴-۱۸-۱ راهبرد کاربرد دوباره..... ۳۵
- ۵-۱۸-۱ فرضیه تغییر مسیردادن..... ۳۶
- ۱۹-۱ آماده سازی و تجزیه تحلیل..... ۳۶
- ۲۰-۱ تعریف مسأله و حل مسأله..... ۳۸
- ۲۱-۱ روش حل خلاق مسأله..... ۳۸
- ۱-۲۱-۱ یافتن هدف..... ۳۸
- ۲-۲۱-۱ یافتن حقایق..... ۳۹
- ۳-۲۱-۱ مرحله یافتن مسأله..... ۳۹
- ۴-۲۱-۱ مرحله یافتن ایده‌ها..... ۴۰
- ۵-۲۱-۱ مرحله یافتن راه حل..... ۴۱

- ۴۱-۱-۲۱-۶ مرحله پذیرش ۴۱
- ۴۲-۱-۲۲ تکنیک‌های عمومی خلاقیت ۴۲
- ۴۲-۱-۲۳ تکنیک اسکمپر یا سؤالات ایده برانگیز ۴۲
- ۴۳-۱-۲۳-۱ جایگزینی ۴۳
- ۴۴-۱-۲۳-۲ ترکیب ۴۴
- ۴۴-۱-۲۳-۳ اقتباس ۴۴
- ۴۵-۱-۲۳-۴ تغییر یا بزرگ‌سازی ۴۵
- ۴۵-۱-۲۱-۵ کاربردهای دیگر ۴۵
- ۴۶-۱-۲۳-۶ کوچک‌سازی و حذف ۴۶
- ۴۶-۱-۲۳-۷ تغییر ترکیب ۴۶
- ۴۷-۱-۲۴ سؤال‌هایی برای برانگیختن قوه تخیل ۴۷
- ۴۹-۱-۲۵ روش‌های فردی برای برانگیختن خلاقیت ۴۹
- ۵۱-۱-۲۶ تکنیک‌های خلاقیت و ضرورت به‌کارگیری آن‌ها ۵۱
- ۵۱-۱-۲۷ موانع خلاقیت ۵۱
- ۵۲-۱-۲۷-۱ عدم برخورداری از روحیه چالش‌پذیری در پرداختن به مسائل ۵۲
- ۵۳-۱-۲۷-۲ این کار نشدنی است ۵۳
- ۵۳-۱-۲۷-۳ روحیه خود کم بینی ۵۳
- ۵۳-۱-۲۷-۴ پنهان کردن ایده‌های نوین به‌خاطر فشارهای اجتماعی ۵۳
- ۵۴-۱-۲۷-۵ ترس از شکست، شایع‌ترین مانع خلاقیت است ۵۴
- ۵۴-۱-۲۸ دیدگاه‌ها و نقطه نظرات مثبت در اعمال خلاقیت ۵۴
- ۵۵-۱-۲۸-۱ عادت‌های فکری می‌توانند خلاقیت را زیاد کنند یا جلویشان را بگیرند ۵۵
- ۵۶-۱-۲۹ راه‌های غلبه بر موانع خلاقیت ۵۶
- ۵۸-۱-۳۰ تخیل و خلاقیت هنری ۵۸
- ۵۸-۱-۳۰-۱ تخیل بازنمایی و الهام ۵۸

۵۹ ..... ۲-۳۰-۱ تخیل فعال

۶۰ ..... ۳-۳۰-۱ تخیل خلاق

فصل دوم: تاریخچه

بخش اول: پوستر

۶۲ ..... ۱-۲ بخش اول (پوستر)

۶۲ ..... ۱-۱-۲ معنی پوستر

۶۳ ..... ۲-۱-۲ تاریخچه پوستر

۸۲ ..... ۳-۱-۲ پوستر در ایران

۸۶ ..... ۴-۱-۲ روند خلق یک پوستر

۸۸ ..... ۵-۱-۲ ویژگی‌های پوستر موفق

بخش دوم: تصویرسازی

۹۰ ..... ۲-۲ بخش دوم (تصویر سازی)

۹۰ ..... ۱-۲-۲ تصویرسازی چیست؟

۹۶ ..... ۲-۲-۲ تاریخچه تصویرسازی

۹۷ ..... ۳-۲-۲ تصویرسازی عصر اساطیر

۹۸ ..... ۴-۲-۲ تاریخچه تصویرسازی در ایران

۱۰۰ ..... ۶-۲-۲ تکنیک‌های تصویرسازی

فصل سوم: خلاقیت در پوستر

۱۰۴ ..... ۱-۳ تخیل

- ۲-۳ چگونگی روند آفرینش اثر هنری..... ۱۰۶
- ۱-۲-۳ مرحله دریافت..... ۱۰۸
- ۲-۲-۳ مرحله تحلیل..... ۱۰۹
- ۳-۲-۳ مرحله آفرینش..... ۱۱۰
- ۳-۳ هنرمند و جامعه (توجه به سنت‌ها)..... ۱۱۴
- ۴-۳ استفاده از فرهنگ‌ها و باورها..... ۱۱۷
- ۵-۳ مرگ نیروهای خلاق و سازنده به دلیل خلیات موروثی بازدارنده..... ۱۱۹
- ۶-۳ خلاقیت در پوستر..... ۱۲۰
- ۷-۳ نقد و بررسی ویژگی‌های خلاق در پوستر..... ۱۲۱
- ۸-۳ مفهوم ارتباط..... ۱۲۲
- ۹-۳ عناصر اصلی تشکیل دهنده پوستر..... ۱۲۲
- ۱-۹-۳ گزینش زاویه دید..... ۱۲۳
- ۲-۹-۳ ترکیب‌بندی..... ۱۲۴
- ۳-۹-۳ تعادل..... ۱۲۵
- ۴-۹-۳ تضاد..... ۱۲۸
- ۵-۹-۳ نقطه تمرکز..... ۱۳۲
- ۶-۹-۳ حرکت..... ۱۳۴
- ۷-۹-۳ تناسب - مقیاس..... ۱۳۷
- ۸-۹-۳ ریتم - عناصر تکرار شونده..... ۱۳۹
- ۱۰-۳ راه کارهای ایده‌یابی خلاق..... ۱۳۹
- ۱-۱۰-۳ طنز و هزل..... ۱۴۰
- ۳-۱۰-۳ ترکیب..... ۱۴۲
- ۴-۱۰-۳ اقتباس..... ۱۴۴
- ۵-۱۰-۳ از طریق تعدیل..... ۱۴۵

- ۱۴۷ ..... ۳-۱۰-۶ تکنیک جانشین کردن
- ۱۴۸ ..... ۳-۱۰-۷ تکنیک معکوس
- ۱۵۰ ..... ۳-۱۰-۸ حواس پنجگانه به عنوان منابع ایده
- ۱۵۱ ..... ۳-۱۰-۹ تغییر اندازه
- ۱۵۲ ..... ۳-۱۰-۱۰ از طریق کوچک سازی
- ۱۵۳ ..... ۳-۱۰-۱۱ از طریق ضرب و تکثیر
- ۱۵۴ ..... ۳-۱۰-۱۲ از طریق حذف و تقسیم
- ۱۵۶ ..... ۳-۱۰-۱۳ کیفیت موضعی
- ۱۵۷ ..... ۳-۱۰-۱۴ پویایی و حرکت
- ۱۵۸ ..... ۳-۱۰-۱۵ تغییر رنگ
- ۱۵۹ ..... ۳-۱۰-۱۶ بافت
- ۱۶۱ ..... ۳-۱۰-۱۷ مواد مرکب
- ۱۶۲ ..... ۳-۱۱-۱۱ نتایج حاصل از بررسی پوسترهای فوق
- ۱۶۴ ..... ۳-۱۲-۱۲ نقد و بررسی
- ۱۸۵ ..... نتیجه گیری
- ۱۹۵ ..... گزارش بخش عملی
- ۲۰۴ ..... منابع و مآخذ
- ۲۰۸ ..... چکیده

فصل دوم: تاریخچه

بخش دوم: پوستر

- تصویر ۱-۲ گربه‌ها، ادوارمانه، فرانسه، 1896، posters..... ۶۴
- تصویر ۲-۲ پانتومیم، ژول شره، فرانسه، ۱۸۹۶، تاریخچه‌ای از طراحی گرافیک..... ۶۸
- تصویر ۳-۲ تبلیغ مجله، پیر برنارد، ۱۸۹۴، تاریخچه‌ای از طراحی گرافیک..... ۶۹
- تصویر ۴-۲ هنرپیشه جین آوریل، تولوزلوترک، فرانسه، ۱۸۹۳، تاریخ طراحی گرافیک..... ۶۹
- تصویر ۵-۲ بیردسلی، انگلستان..... ۷۰
- تصویر ۶-۲ تبلیغ انتشارات، Chap Book، ویل برادلی، ۱۸۹۵، تاریخ طراحی گرافیک..... ۷۰
- تصویر ۷-۲ هملت، بگرستاف‌ها، انگلیس، ۱۸۹۴، تاریخچه‌ای از طراحی گرافیک..... ۷۱
- تصویر ۸-۲ تبلیغ سیگار، آلفونس موشا، فرانسه، ۱۸۹۸، تاریخچه‌ای از طراحی گرافیک..... ۷۲
- تصویر ۹-۲ تبلیغ کفش، لوسین برنهارد، آلمان، ۱۹۰۸، تاریخچه‌ای از طراحی گرافیک..... ۷۳
- تصویر ۱۰-۲ این راه صلح است. دشمن خودش این راه می‌خواهد، لوسین برنهارد، ۱۹۱۷، تاریخچه‌ای از طراحی گرافیک..... ۷۴
- تصویر ۱۱-۲ ارنست لودیک کرشر، Ernst Ludwig Kirchner..... ۷۵
- تصویر ۱۲-۲ اوژن گراست، فرانسه، ۱۸۹۴، تاریخ طراحی گرافیک..... ۷۷
- تصویر ۱۳-۲ تبلیغ مجله، کاساندر، فرانسه، ۱۹۲۵، سبک‌های گرافیک..... ۷۸
- تصویر ۱۴-۲ ساویناک، Savinac، فرانسه، کاتالوگ موزه هنرهای معاصر..... ۷۹
- تصویر ۱۵-۲ عصاره تخم‌مرغ، وان دولد، ۱۸۹۸، تاریخچه‌ای از طراحی گرافیک..... ۸۰
- تصویر ۱۶-۲ پوستر تئاتر تبریز، ایران، ۱۳۲۲..... ۸۳

فصل سوم: خلاقیت در پوستر

- تصویر ۱-۳ زاویه دید از بالا..... ۱۲۳
- تصویر ۲-۳ مداد بنفش، فرشید مثقالی، طراحان گرافیک معاصر ایران..... ۱۲۴

- تصویر ۳-۳ به فرهنگ جان-کن-پون خوش آمدید. Wel com to the culture of jan-ken-pon. یوجی.ساتو، U.G.Sato، ژاپن، ۲۰۰۶، نهمین دوسالانه جهانی پوستر، ۱۳۸۶..... ۱۲۶
- تصویر ۳-۴ تئاتر سنتی، Kyogen، فوکودا، Fukuda، ژاپن، Top Graphic Design..... ۱۲۷
- تصویر ۳-۵ نمایشگاه بزرگترین تصویرسازان دوره ما، Great Illustrators of Our Time، میلتن گلیرز، MiltonGlaser، www.miltonglaserworks.com..... ۱۲۸
- تصویر ۳-۶ تئاتر، مرتضی ممیز، ۱۹۷۲، طراحی اعلان..... ۱۲۹
- تصویر ۳-۷ آزادی، سلیمان توسونر، suleyman tosuner، ترکیه، ۲۰۰۶، نهمین دوسالانه جهانی پوستر تهران، ۸۶..... ۱۳۰
- تصویر ۳-۸ نمایشنامه رستم و سهراب، مرتضی ممیز، ۱۹۷۰، طراحی اعلان..... ۱۳۱
- تصویر ۳-۹ جام جهانی فوتبال، سوئیس، ۱۹۵۴، http://worldcupfootballnow.com..... ۱۳۲
- تصویر ۳-۱۰ ضد جنگ، www.persiangfx.com..... ۱۳۳
- تصویر ۳-۱۱ پارکستر مجلسی رادیو وتلوویزیون ملی ایران، قباد شیوا، ۱۳۵۲، طراحان گرافیک معاصر ایران..... ۱۳۵
- تصویر ۳-۱۲ یازدهمین فیلم‌های نقاشی متحرک، فرشید مثقالی، طراحان گرافیک معاصر ایران..... ۱۳۶
- تصویر ۳-۱۳ آبمیوه، اشلی هویدن، The 100 posters of the century,1919,Ashley Havinden..... ۱۳۶
- تصویر ۳-۱۴ با عداوت به دنبال عدالت، ایران..... ۱۳۸
- تصویر ۳-۱۵ ساویناک..... ۱۴۰
- تصویر ۳-۱۶ نمایشنامه قلندر خونه، قباد شیوا، ۱۳۵۴، طراحان گرافیک معاصر ایران..... ۱۴۲
- تصویر ۳-۱۷ مردانی که تجارت می‌دانند هر روز فایننشال تایمز می‌خوانند، Men Who Mean، Abram Games، آبراهام گیمز، Business Read the Financial Times Every Day..... ۱۴۳
- تصویر ۳-۱۸ Guerra al Hamber، آبراهام گیمز، Abram Games، www.abramgames.com..... ۱۴۵
- تصویر ۳-۱۹ آلودگی محیط زیست، Enviromental Pollution، فوکودا، Fukuda، ژاپن، Top Graphic Design..... ۱۴۶
- تصویر ۳-۲۰ ماموریت در جومئو، Mission in Guemo، ایوان چرمایف، Ivan Chermayeff..... ۱۴۷
- تصویر ۳-۲۱ Death Mask، ماسک مرگ، پل رند، Poul Rand، 1968، 6 Chapters in Design..... ۱۴۹
- تصویر ۳-۲۲ نهمین دوسالانه جهانی پوستر، ۱۳۸۶..... ۱۵۰

- تصویر ۳- ۲۳ موزیکال تایتانیک، Titanic-The Musical، لکس دروینسکی، Lex Drewinski، آلمان،
 دهمین دوسالانه جهانی پوستر تهران، ۱۳۸۸..... ۱۵۱
- تصویر ۳- ۲۴ ضد جنگ، Anti War، چوچان وو، Choo Chan Woo، کره جنوبی، دهمین دوسالانه
 جهانی پوستر تهران، ۱۳۸۸..... ۱۵۲
- تصویر ۳- ۲۵ دومین جشنواره جهانی سوپر هشت، قباد شیوا، ۱۹۷۶..... ۱۵۳
- تصویر ۳- ۲۶ The Art Directors Club, Inc، سومین نمایشگاه بین المللی باشگاه مدیران، پل رند
 6Chapters in Design, 1988, Poul Ran,..... ۱۵۴
- تصویر ۳- ۲۷ دیلی هرالده، ادوارد مک نایت کوفر، 1919, Edward Mcknight Kauffer..... ۱۵۵
- تصویر ۳- ۲۸ <http://chevalierlewis.wordpress.com>..... ۱۵۶
- تصویر ۳- ۲۹ موسیقی جاز، نیگارد فین، Nygaard Finn، دانمارک، ۲۰۰۸، سومین دوسالانه بینالمللی
 گرافیک جهان اسلام، ۱۳۸۸..... ۱۵۷
- تصویر ۳- ۳۰ تنوع نیرویی حیاتیست، قباد شیوا..... ۱۵۹
- تصویر ۳- ۳۱ مایلها جستجو برای آب آشامیدنی، آبهای سیلو، abhay salve, <http://good50x70.org>,
 ..... ۱۶۰
- تصویر ۳- ۳۲ ادیان توحیدی، ایران..... ۱۶۱
- تصویر ۳- ۳۳ www.persiangfx.com..... ۱۶۴
- تصویر ۳- ۳۴ جنگ برای نفت، War for Oil..... ۱۶۵
- تصویر ۳- ۳۵ تئاتر آیینی، Theater of Ritual، قباد شیوا، طراحان گرافیک معاصر ایران..... ۱۶۶
- تصویر ۳- ۳۶ افراد برجسته روزنامه تایمز را می خوانند، Top People Read، آبراهام گیمز، انگلستان،
 ۱۹۶۰، یک قرن طراحی گرافیک..... ۱۶۷
- تصویر ۳- ۳۷ Nihon Buyo Performance، ایکوتاناکا، Ikko Tanaka, 1981, 6chapters in design,
 ..... ۱۶۸
- تصویر ۳- ۳۸ مواد غذایی خودتان را پرورش دهید و غذای خانگی خودتان را تامین کنید، Grow
 Your Own Food and Supply Your Own Cookhouse، آبراهام گیمز، ۱۹۴۲، انگلیس، The 100
 ..... ۱۶۹
- تصویر ۳- ۳۹ From Poppy with Love، از طرف پوبی با عشق، میلتن گلیرز، 6chapters in
 ..... ۱۷۰
- تصویر ۳- ۴۰ مسابقات بینالمللی تنیس، ساویناک..... ۱۷۱

- تصویر ۳- ۴۱ جاذبه هیروشیما، Hiroshima Appeals، یوساکو کامکورا، ۱۹۸۳، سبکهای گرافیک. ۱۷۲
- تصویر ۳- ۴۲ کنسرت، مرتضی ممیز، ۱۳۵۳، طراحی اعلان ۱۷۳
- تصویر ۳- ۴۳ پیروزی، victory، فوکودا، www.a-g-i.org ۱۷۴
- تصویر ۳- ۴۴ نهمین جشن هنر، مرتضی ممیز، ۱۹۷۵، طراحی اعلان ۱۷۵
- تصویر ۳- ۴۵ ششمین فستیوال بینالمللی فیلمهای کودکان و نوجوانان، فرشید مثقالی، طراحان گرافیک معاصر ایران ۱۷۶
- تصویر ۳- ۴۶ سی‌امین جشن سالانه‌ی فصل، A Celebration of the 30th Anniversary، میلتن گلینز، www.miltonglaserworks.com ۱۷۷
- تصویر ۳- ۴۷ آب زندگی است، زندگی روی زمین، Water Is Life Life on Earth، فوکودا، www.a-g-i.org ۱۷۹
- تصویر ۳- ۴۸ طنین صوتی تمام رنگی، Sony Tape Full Color Sound، میلتن گلینز ۱۸۰
- تصویر ۳- ۴۹ تغییرات آب و هوا را متوقف کنید، Stop Climate Change ۱۸۱
- تصویر ۳- ۵۰ صلح، Peace ۱۸۲
- تصویر ۳- ۵۱ فرشته و صورت، Twarz Aniola، ۱۹۷۰، http://archiwumallegro.pl ۱۸۳
- تصویر ۳- ۵۲ ماه زده، Moonstruak، 1987، http://www.listal.com ۱۸۴

مقدمه

با توجه به اهمیت پوستر به عنوان مهمترین ابزار اطلاع‌رسانی بر روی کاغذ در عصر حاضر و عدم توجه بر چگونگی ارائه پیام آن توسط طراحان کم تجربه و غیرحرفه‌ای، بنابراین انجام تحقیقی مبنی بر بررسی عوامل خلاق در پوستر - پژوهشی اجمالی در مبحث خلاقیت - امری ضروری است. با توجه به امکانات فراوان و گسترده تصویرسازی و کم توجهی به قابلیت‌های این روش در طراحی پوستر، موضوع بررسی عوامل خلاق در پوستر با تاکید بر تصویرسازی برای عنوان این پژوهش انتخاب شد. منظور از عوامل تاثیرگذار، بررسی شرایط طراحی اثری خلاق و فعال در ارائه پیام به مخاطب است. البته بازخورد و پاسخ مخاطب به پیام برای کامل شدن پوستر موفق ضروری است. چراکه در صورت عدم برقرار ارتباط مخاطب با پیام و بالعکس، پوستر کارایی لازم را نداشته و از ارائه پیام، حتی در حد ابتدایی بازمانده است.

در ابتدا با توجه به سوالاتی که در مورد خلاقیت و عوامل موثر بر آن در ذهن وجود داشت، جستجو در مورد خلاقیت در گرافیک صورت گرفت. نتایج بدست آمده، سبب ادامه‌ی بررسی بر روی موضوع شد. در ادامه بررسی‌ها و مشاوره با اساتید گرانقدر صلاح دیده شد که موضوع خلاقیت در گرافیک محدود به بررسی خلاقیت در پوستر شود، چرا که مبحث خلاقیت بسیار گسترده است. با توجه به تعدد طراحان در طراحی پوستر و وجود روش‌های مختلف به‌عنوان مثال استفاده از عکاسی، تایپوگرافی و... به نتیجه رساندن این امر در این مقال نمی‌گنجد، بنابراین تصمیم بر این شد که فقط پوسترهایی طراحی‌شده بررسی شود که از تصویرسازی برای انتقال پیام استفاده کرده‌اند.

با توجه به اهداف بیان شده و نبود منابع، نیاز استفاده از روش‌های مختلف برای جمع‌آوری مطلب در تحقیق دیده می‌شد. با توجه اینکه تا کنون موضوع خلاقیت به صورت جزئی مورد بررسی قرار نگرفته است، جمع‌آوری مطلب به‌سختی انجام شد. کار با استفاده از روش کتابخانه‌ای و بررسی کتاب‌هایی که به لحاظ مضمون با موضوع تحقیق مرتبط بود، شروع شد و کتاب‌هایی که به‌طور مستقیم و یا غیر مستقیم به فهم موضوع کمک می‌کرد، مورد مطالعه قرار گرفت. بررسی پایان‌نامه‌ها و مطالعه‌ی آن‌ها و